Nová SPP

Ján Pokrivčák
Marián Tóth
SPU v Nitre

jan.pokrivcak@uniag.sk

SUA·FEM Faculty of Economics and Management
·RCAB· Research Center for Agriculture and Bioeconomy

1

Východiskový stav

poľnohospodárstvo a podpory na Slovensku a v EÚ

2

2

Kontext

Ukazovateľ	Slovensko	Česko	Maďarsko	Poľsko	EÚ-27
Počet fariem poberajúcich podpory	**18 610**	**30 170**	171 170	1 322 680	**8.8 mil.**
Priemerná veľkosť farmy poberajúcej podporu (ha)	**102**	**115**	27	11	**17**
Počet pracujúcich v poľnohospodárstve na 100 ha	**2,50**	**2,99**	8,44	11,45	**5,4**
Produkcia (EUR/ha)	**1 154**	**1 539**	1 782	1 882	**3 400**
Zamestnanosť v poľnohospodárstve (tis. osôb)	**43,6**	**96,2**	183,7	1 337,8	**6 786,8**
Podiel poľnohospodárstva na celkovej zamestnanosti (%)	**1,7**	**1,9**	3,9	8,0	**3,3**
Investície na hektár (EUR/ha)	**71.3**	**278.6**	**233.3**	**92.7**	**356.8**

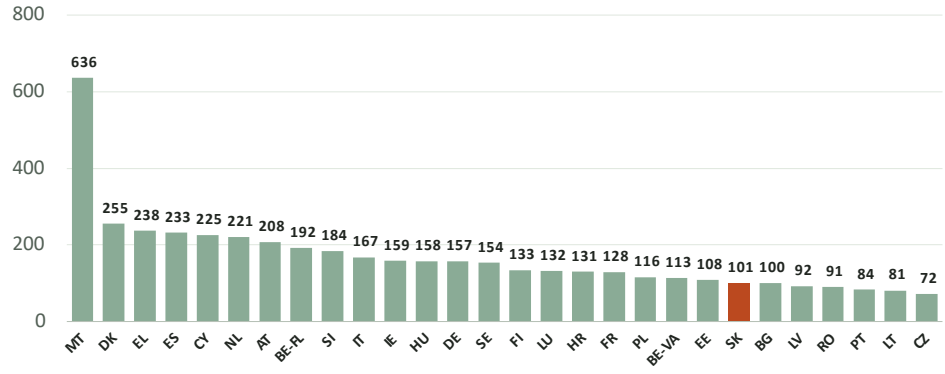
Zdroj: Eurostat, 2022

3

3

BISS – základná platba

Sadzby v období 2023–2027 (€/ha)

Slovensko: 101 €/ha

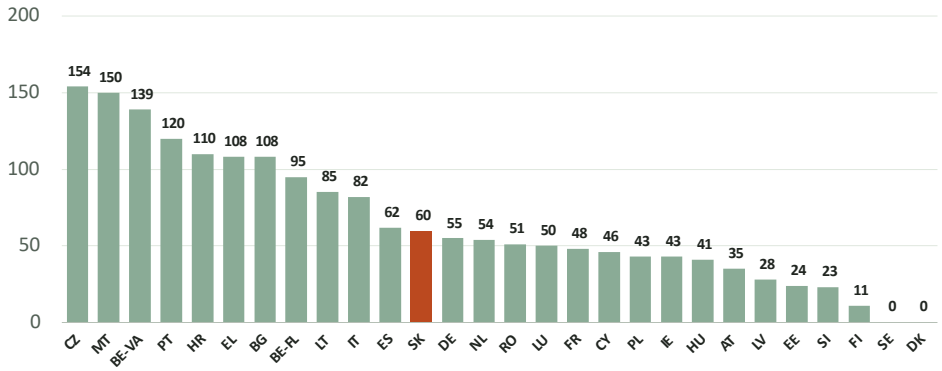
Zdroj: Pôvodné strategické plány SPP.

4

4

CRISS – redistributívna platba

Sadzby v období 2023–2027 (€/ha)

Slovensko: priemer 60 €/ha

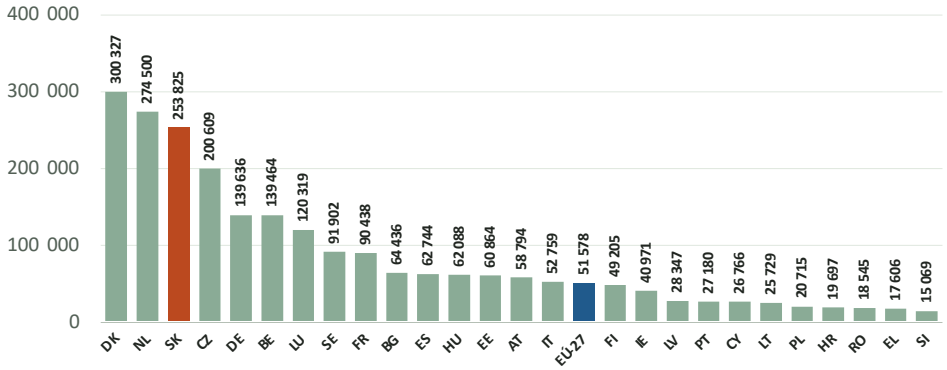
Zdroj: Pôvodné strategické plány SPP.

5

5

Čistá pridaná hodnota na farmu

Priemer 2021–2024 (EUR na farmu)

Slovensko: 253 825 € **EÚ-27: 51 578 €**

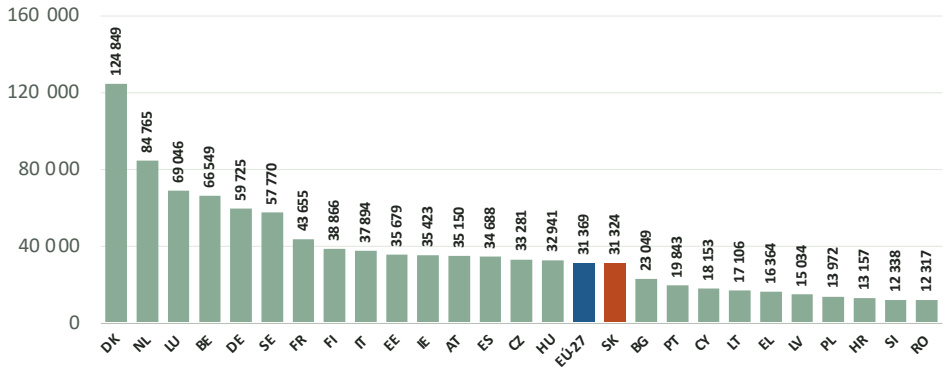
Zdroj: FADN

6

6

Čistá pridaná hodnota na pracovníka

Priemer 2021–2024 (EUR na AWU)

Slovensko: 31 324 € **EÚ-27: 31 369 €**

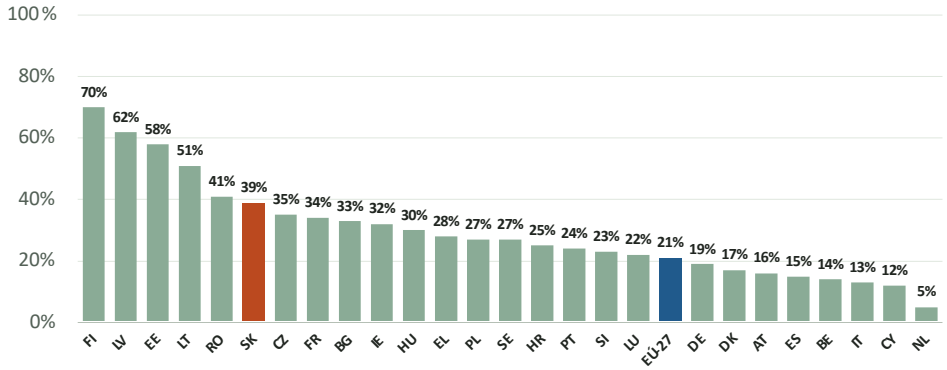
Zdroj: FADN

7

7

Priame platby a pridaná hodnota

Podiel priamych platieb na čistej pridanej hodnote (%, 2024)

Slovensko: 39 % **EÚ-27: 21 %**

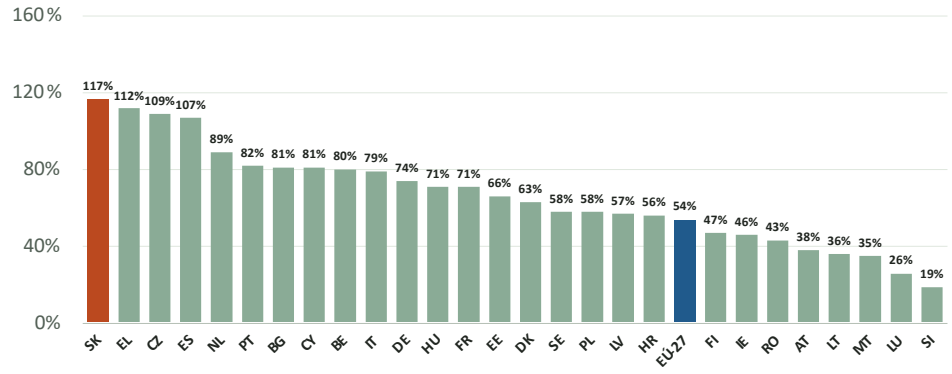
Zdroj: EK

8

8

Príjmy v poľnohospodárstve

V porovnaní s príjmami v národnom hospodárstve (%)

Slovensko: 117 % **EÚ-27: 54 %**

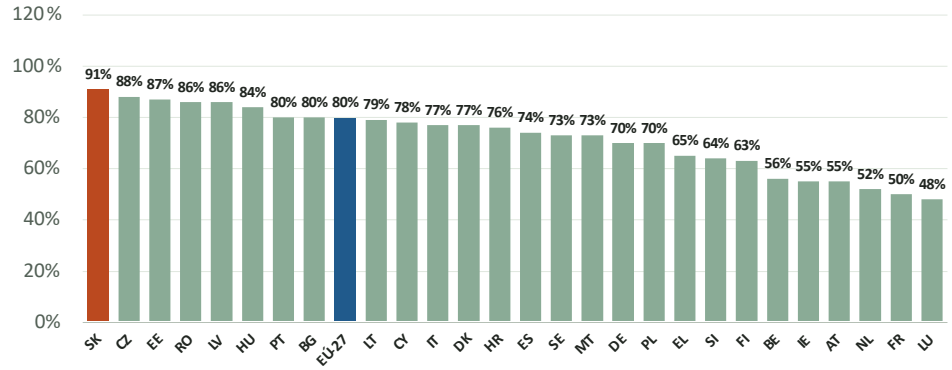
Zdroj: EK

9

9

Koncentrácia priamych platieb

Podiel platieb pre 20 % najväčších fariem (%, 2022)

Slovensko: 91 % **EÚ-27: 80 %**

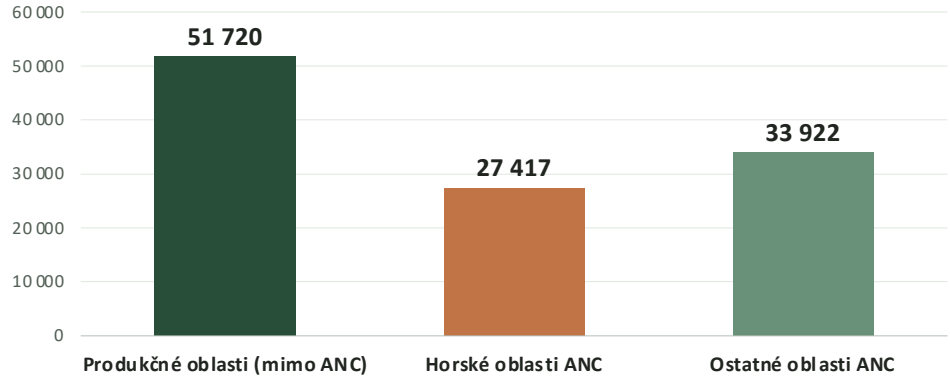
Zdroj: EK

10

10

Čistá pridaná hodnota na pracovníka

Slovensko: priemer podľa typu ANC oblasti, 2022–2024 (€/AWU)

ANC = oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami.

11

11

Čistá pridaná hodnota na pracovníka

Slovensko: podľa typu farmy, 2021–2024 (€/AWU)

Typ hospodárenia	2021	2022	2023	2024	Priemer
Poľné plodiny	34 944	37 299	33 472	27 715	**33 358**
Chov dojníc	17 948	22 501	27 466	23 082	**22 749**
Hospodárske zvieratá na pasienkoch	17 106	16 434	25 124	25 418	**21 021**
Zmiešané hospodárstvo	29 320	37 776	39 540	31 045	**34 420**

Zdroj: FADN.

12

12

Čistá pridaná hodnota na pracovníka

Menšie farmy majú nízky príjem

Výmera farmy	5–<50 ha	50–<100 ha	100–<150 ha	150–<500 ha	≥ 500 ha
Medián (v tis. EUR)	12,7	16,0	26,2	26,5	31,4

Zdroj: FADN, vlastné prepočty

13

13

Environmentálne východiská

Slovensko v porovnaní s priemerom EÚ-27

Ukazovateľ	Rok a kontext	Ø EÚ-27	Slovensko
Podiel ekologického poľnohospodárstva	2019	8,50 %	**10,40 %**
Používanie pesticídov	2019, kg/ha	2 113	**1 228**
Riziko používania pesticídov	2019 oproti priemeru 2011–2013	79	**78**
Emisie zo živočíšnej výroby	2019, na VDJ	2,73 t	**2,72 t**
Podiel poľnohospodárstva na emisiách skleníkových plynov	2019	10,40 %	**6,70 %**
Predaj antimikrobiálnych látok	2018, mg na zviera	118 mg	**49 mg**
Index poľného vtáctva	2018, 2010 = 100 %	83,10 %	**83,50 %**
Podiel poľnohospodárskej pôdy v Natura 2000	2018	9,90 %	**15,50 %**
Podiel lesov v Natura 2000	2018	31 %	**46,60 %**
Obsah organického uhlíka v pôde	2015	43,1 g/kg	**22,4 g/kg**

Zdroj: CAP context indicators

14

14

Znižuje sa počet poberateľov podpôr

2020: 18 280 **2025: 14 145**

Dôvody ukončenia poberania podpôr	Dôležitosť
Vysoká administratívna náročnosť a kontroly	**Veľmi vysoká**
Evidencia pozemkov	**Vysoká**
LEN elektronické podávania žiadostí	**Vysoká**
Ekonomika	**Nízka**

Zdroj: PPA, dotazníkový prieskum, Coherence study

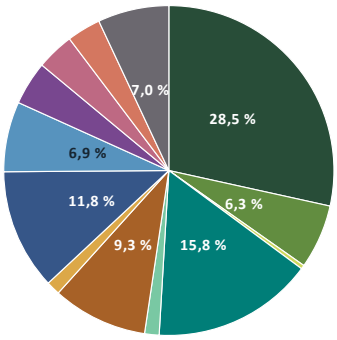
15

15

Podpory a peniaze v rokoch 2023-2027

Len príspevok EÚ, bez spolufinancovania

Podiel podpôr na celkovom rozpočte

Podpora	Podiel
I. pilier	**63,0 %**
Základná platba (BISS)	**28,5 %**
Redistributívna platba (CRISS)	**6,3 %**
Mladí poľnohospodári (CIS-YF)	**0,4 %**
Celofarmová ekoschéma	**15,8 %**
Pastevný chov	**1,4 %**
Viazaná podpora príjmu	**9,3 %**
Sektorové intervencie	**1,4 %**
II. pilier	**37,0 %**
Investície	**11,8 %**
ANC – znevýhodnené oblasti	**6,9 %**
Dobré životné podmienky zvierat	**4,3 %**
AEKO – agroenvironmentálne záväzky	**3,7 %**
Ekologické poľnohospodárstvo	**3,3 %**
Ostatné položky II. piliera	**7,0 %**
Spolu	**100,0 %**

Zdroj: Strategický plán SPP po 7. modifikácii

16

16

SPP 2028 - 2034

17

17

Nová SPP 2028-2034

Návrhy Komisie/ Proposals by Commission

- Nariadenie o viacročnom finančnom rámci (MFF),
  - COM(2025) 571 final a COM(2025) 570 final
- Nariadenie zakladajúce NRPF
  - COM(2025) 565 final
- Nariadenie o sledovaní výdavkov a výkonnosti
  - COM(2025) 545 final
- Nariadenie o spoločnej poľnohospodárskej politike
  - COM(2025) 560 final
- Nariadenie o spoločnej organizácii trhu
  - COM(2025) 553 final
- Nariadenie školskom programe EÚ
  - COM(2025) 554 final

18

18

SPP 2028-2034

- Schválenie v Rade EÚ a EP
- Rada EÚ kvalifikovanou väčšinou
- EP jednoduchou väčšinou
- Rozpočet (VFR) schvaľuje jednomyseľne Európska rada
- Zmeny sa očakávajú, ale nie zásadné

19

19

Nová SPP 2028-2034

Pozície SK v Rade a v EP?

- Veľký alebo malý rozpočet EÚ?
- Viac konkurencieschopnosti alebo udržateľnosti?
- Degresivita a stropovanie PP áno alebo nie?
- Veľké alebo malé viazané platby?

SK čistý beneficient rozpočtu EÚ, podpriemerné príjmy na pracovníka, relatívne veľké korporátne farmy.

20

20

Rozpočet celkový 2028-2034

- Podľa návrhu Komisie je **CELKOVÝ rozpočet väčší** ako rozpočet 2021 -2027 **nominálne aj reálne**

- Existujú však aj nové priority EÚ

21

21

Nový rozpočet všeobecná alokácia pre Slovensko a SPP

2021 – 2027

Kohézny fond, EAFRD, EAGF, Just Transition Fund a Fisheries:

17,6 mld. EUR

Z toho SPP:

4,6 mld. EUR

2028 – 2034

Všeobecná alokácia NRPF (rovnaké účely):

18,3 mld. EUR

Z toho minimálna alokácia na SPP:

3,7 mld. EUR

22

22

Rozpočet SPP: porovnanie období

Iba zdroje EÚ, porovnanie na sedemročnom základe

2023–2027	2028–2034
4,6 mld. €	**3,7 mld. €**
Prepočet na 7 rokov	Garantované minimum v návrhu

Pokles o 19,6 %

O 900 mil. € menej za sedem rokov

3,7 mld. € predstavuje minimum podľa návrhu, ktorý je predmetom rokovaní.

Zdroj: MPRV SR, 13. 11. 2026. Pokles: (4,6 – 3,7) / 4,6 × 100 = 19,6 %.

23

23

Zrealizuje sa presun z NRPP do SPP?

Ekonomický aspekt

Politický aspekt

Administratívno-finančný aspekt

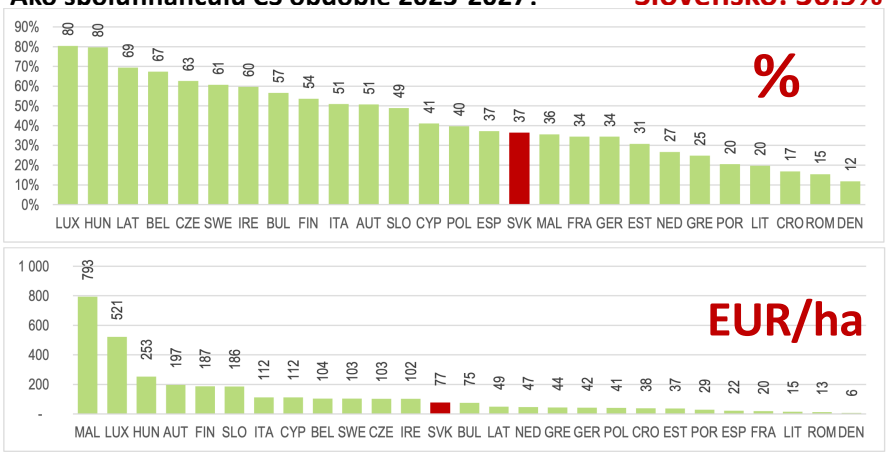
24

24

Spolufinancovanie teraz

Len II. pilier, min. 15%, max. 80%

Ako spolufinancuiú ČŠ obdobie 2023-2027? **Slovensko: 36.9%**

Zdroj: Návrhy Strategických plánov jednotlivých členských štátov

25

25

Nové spolufinancovanie

Povinne 0% pre prostriedky SPP na 3 podpory:

- Degresívna podpora príjmu na plochu (DABIS),
- Viazaná podpora príjmu,
- Platba malým poľnohospodárom.

- DABIS a CIS nie je potrebné spolufinancovať, kým AEKO opatrenia áno

26

26

Nové spolufinancovanie

Min. 30% a max. bez obmedzenia na podpory:

- znevýhodnené oblasti (ANC),
- podpora znevýhodnení z povinných požiadaviek,
- agroenvironmentálne opatrenia a klíma (AEKO),
- nástroje na riadenie rizika,
- investície,
- začatie podnikania pre mladých,
- služby výpomoci,
- intervencie v určitých odvetviach
- školský program EÚ

27

27

Nové spolufinancovanie

Na prostriedky presunuté zo všeobecnej alokácie NRPP na SPP:

- min. 15% pre menej rozvinuté regióny
- min. 40% pre prechodné regióny a
- min. 60% pre rozvinuté regióny

- Spolupráca, AKIS, LEADER, Krízové platby farmárom

28

28

Degresivita a stropovanie 2023-27

- **16 štátov neuplatňuje degresivitu, stropovanie**
- ČR a štáty, ktoré majú malé farmy.

- **11 ČŠ sa rozhodlo pre stropovanie alebo degresivitu:**
  - 3 ČŠ (Portugalsko, Slovinsko a Švédsko) len degresivitu,
  - 4 ČŠ (Litva, Lotyšsko, Rakúsko a Bulharsko) len stropovanie
  - 4 ČŠ (Írsko, Španielsko, Slovensko, Belgicko) aj stropovanie aj degresivitu.

- **5 ČŠ možnosť odpočítať náklady práce** (Slovensko, Litva, Lotyšsko, Španielsko a Bulharsko)

29

29

Degresivita a stropovanie 2023-27

- **Slovensko aj teraz uplatňuje degresivitu a stropovanie BISS:**
  - Zníženie o 85% sumy presahujúcej 60 000 EUR
  - Zníženie o 100% sumy presahujúcej 100 000 EUR
  - Strop sa zvyšuje o mzdové náklady
- Odhad dopadov stropovania (2021):

SAPS	96 EUR/ha	101 EUR/ha	109 EUR/ha
Počet zastropovaných fariem	75	90	173
Zastropovaná suma BISS	3 324 361 €	4 005 107 €	5 508 579 €
- z toho od 60000 EUR	487 388 €	540 835 €	774 820 €
- z toho od 100000 EUR	2 836 973 €	3 464 273 €	4 733 759 €
% zastropovaných BISS	1.88%	2.19%	2.74%

Zdroj: prepočty IPP na základe údajov z databáz IACS a IL MPRV SR

30

30

Degresívna podpora príjmu na plochu (DABIS) 2028-34

DABIS nahradzuje:

- BISS (Základnú sadzbu na hektár)
- CRISS (Redistributívnu platbu)
- CIS-YF (Platbu pre mladých farmárov)

31

31

Degresívna podpora príjmu na plochu (DABIS) 2028-34

- **Všetky farmy**
- Zvýhodnené skupiny (ktoré podporu najviac potrebujú), podľa objektívnych kritérií: **Mladí, Noví, Malí, Poľnohospodárky, Rodinní farmári, Farmári v znevýhodnených oblastiach, Zmiešané farmy**
- Aktívne prispievajú k potravinovej bezpečnosti
- Oprávnené hektáre pod kontrolou farmára

32

32

DABIS 2028–34: tri návrhy

Parameter	Pôvodný návrh EK 16. 7. 2025	Írsky návrh 10. 10. 2026	Rada EÚ 26. 10. 2026
Sadzba na ha (priemer štátu)	**130–240 €/ha**	**90–240 €/ha [Osobitná úprava][1]**	**[130]–[240] €/ha**
Degresivita	**Povinná od 20 000 €**	**[Povinná od 100 000 €][2]**	**[Povinná od 20 000 €]**
Pásma degresivity (v tis. €)	25 %: 20–50 50 %: 50–75 75 %: nad 75	[15 %: 100–125] [25 %: 125–150] [50 %: nad 150]	[25 %: 20–50] [50 %: 50–75] [75 %: nad 75]
Stropovanie	**Povinné**	**[Dobrovoľné]**	**[Povinné]**
Ročný strop	**100 000 €**	**[300 000 €]**	**[100 000 €]**
Konečný užívateľ?	Spoločný strop pre všetky farmy	Neupravuje	[Spoločný strop pre všetky farmy]
Mladí farmári	**Vyššia sadzba na ha**	**Podpora degresivity a stropovania**	**Vyššia sadzba na ha**

[ ] - Otvorené: o parametroch sa rokuje

[1] Pre štáty mimo pásma v rokoch 2021–2027. [2] [Štát môže pridať pásma pod 100 000 €.]

Zdroje: COM(2025) 560 a 565. ST 13922/26, body 58–61. ST 14837/26, čl. 6 ods. 2–4 a 7a.

33

33

DABIS: Degresivita a stropovanie 2028-34

Degresivita od 20 tis. EUR začne zaberať pri sadzbe:

90 EUR/ha	nad	**222 ha**
130 EUR/ha	nad	**154 ha**
240 EUR/ha	nad	**84 ha**

34

34

Degresivita a stropovanie 2028-34

Sadzba DABIS (EUR/ha)	PP 2023 – 27 (mil. EUR)	Výdavky na DABIS bez strop a degresivity (mil. EUR)	Výdavky na DABIS so strop a degresivitou (mil. EUR)	Počet fariem ovplyvnených degresivitou	Počet zastropovaných fariem
130	236,5	231,3	138,1	1 992	142
150	236,5	266,9	151,1	2 160	192
160	236,5	284,7	157,2	2 230	231
170	236,5	302,5	163,1	2 305	257
190	236,5	338,0	174,2	2 465	300
210	236,5	373,6	184,6	2 624	359
220	236,5	391,4	189,6	2 696	386
230	236,5	409,2	194,4	2 762	417
240	236,5	427,0	199,0	2 821	442

35

35

Degresivita a stropovanie, SK: 2028-34

Pri DABIS vo výške 130 EUR/ha

	Farma 100 ha	Farma 1 500 ha	Farma 5 000 ha
Teraz (BISS, CRISS)	18 300	165 900	529 900
DABIS	13 000	73 000	100 000
ROZDIEL	**-5 300**	**-92 900**	**- 429 900**

Zdroj: údaje PPA 2024, vlastné prepočty

36

36

Degresivita a stropovanie, SK: 2028-34

Pri DABIS vo výške 240 EUR/ha

	Farma 100 ha	Farma 1 500 ha	Farma 5 000 ha
Teraz (BISS, CRISS)	18 300	165 900	529 900
DABIS	23 000	97 750	100 000
ROZDIEL	**+4 700**	**-68 150**	**- 429 900**

Zdroj: údaje PPA 2024, vlastné prepočty

37

37

Závery a potrebné rozhodnutia 1

- Rozpočet SPP v členských štátoch bude závisieť od prínosu SPP pre rozvoj vidieka, ochranu prírodných zdrojov a biodiverzity a pre potravinovú bezpečnosť
- Rozpočet SPP závisí aj od politiky– aktivita záujmových skupín, veľkosť záujmových skupín a príjmové rozdiely
- Stropovanie a degresivita – zásadný vplyv na adresnosť PP, politický problém, nie ekonomický, nastavenie parametrov dôležité
- Udržateľnosť – dôležitosť rastie aj kvôli stropovaniu a degresivite

38

38

Závery a potrebné rozhodnutia 2

Aký bude rozpočet na poľnohospodárstvo?

Môže byť 3,7 – 5,2 mld. EUR,
Teraz je 4,6 mld. EUR

2028-2034:

4,6 mld. EUR?
alebo
5,2 mld. EUR

39

39

Závery a potrebné rozhodnutia 3

Aké bude spolufinancovanie?
(na všetko okrem DABIS, Viazané platby a Malých poľnohospodárov)
Teraz je 36,9% na druhý pilier

2028-2034:
Minimálne, 30 %?
Alebo ekvivalent 36,9%?
Alebo viac?

40

40

Závery a potrebné rozhodnutia 4

Aká bude priemerná sadzba DABIS?

Môže byť 90 – 240 EUR/ha

Teraz je priemer 126 EUR/ha

(BISS 117 EUR/ha, CRISS 88/44 EUR/ha, Mladí 82 EUR/ha)

2028-2034:

Priemerná sadzba 90 EUR/ha?

Alebo 126 alebo 200?

41

41

Závery a potrebné rozhodnutia 5

Ktoré farmy sa v rámci DABIS-u zvýhodnia?

Teraz malé farmy, mladí farmári

2028-2034:

Malé farmy, mladí farmári, farmy so ŽV?

42

42

Závery a potrebné rozhodnutia 6

Aké bude stropovanie a degresivita DABIS?

Teraz: na farmu, mzdy sa započítavajú:

- Zníženie o 85% sumy nad 60 000 EUR
- Zníženie o 100% sumy nad 100 000 EUR

2028-2034:

Podľa prvého návrhu EK, bez KUV, bez započítania miezd?

- Zníženie o 25 % sumy nad 20 000 EUR
- Zníženie o 50 % sumy nad 50 000 EUR
- Zníženie o 75 % sumy nad 75 000 EUR
- Strop 100 000 EUR

43

43

Závery a potrebné rozhodnutia 7

Aký bude rozpočet na DABIS?

Teraz

241 mil. ročne, 1 690 mil. na 7 rokov, 36.7% rozpočtu

2028-2034:

Predpoklad rozpočtu na DABIS pri 90 EUR/ha

105 mil. ročne, 735 mil. na 7 rokov, 16.0% rozpočtu

44

44

Závery a potrebné rozhodnutia 8

Aké budú viazané platby?

Doteraz 63 mil. EUR ročne, 13 plus 2% PP

Predstavujú 9.75% rozpočtu

2028-2034:

Využiť maximálnu úroveň viazaných platieb, 20 plus 5%

Viazané platby budú:

77 mil. EUR ročne, 542 mil. EUR na 7 rokov a 11.8% rozpočtu

45

45

Závery a potrebné rozhodnutia 9

Ktoré plodiny sa podporia viazanými platbami?

Teraz: dojnice, ovce a kozy, ovocie a zelenina, cukrová repa, bielkovinové plodiny a chmeľ

2028-2034:

Zostanú dojnice, ovce a kozy, ovocie a zelenina, cukrová repa, bielkovinové plodiny a chmeľ

Plus mäsový HD

46

46

Závery a potrebné rozhodnutia 10

Aké bude AEKO a Eko-schémy?

2028-2034	EÚ príspevok na 7 rokov	Priemer ročne
Precízne hnojenie	22,3	3,2
Šetrné hospodárenie	56,7	8,1
Ochrana a zachovanie biodiverzity	88,5	12,6
Zatrávňovanie podmáčanej ornej pôdy	9,3	1,3
Celofarmová ekoschéma	759,6	108,5
Ekoschéma – pastevný chov	68,3	9,8
SPOLU AEKO + ekoschémy	**1 004,8**	**143,5**

21.8 % rozpočtu

Zdroj: SP SPP po 7. modifikácii, vlastné prepočty

47

47

Závery a potrebné rozhodnutia 11

Budú ANC platby väčšie alebo menšie?

Farmy v ANC majú nižšiu pridanú hodnotu na pracovníka

2028-2034:
Podporu zachovať a cielene diferencovať

Platby podľa typu oblasti, výmery a zamerania farmy:
Rastlinné a Živočíšne

Rozpočet ANC – iba príspevok EÚ	Suma / podiel
Ročne	**47,24 mil. €**
Prepočet na 7 rokov	**330,70 mil. €**
Podiel z rozpočtu 4,6 mld. €	**7.19 %**

48

48

Záver 12: Porovnanie rozdelenia rozpočtu

Obe obdobia: 4,6 mld. €, iba zdroje EÚ

Intervencia	2023–2027 Podiel	2028–2034[1] Podiel	2028–2034[1] mil. € / 7 rokov
BISS, CRISS, CIS-YF / DABIS	36,75 %	15,98 %	735,00
Viazané platby[1]	**9,75 %**	**11,78 %**	**541,75**
AEKO + obe ekoschémy	21,84 %	21,85 %	1 005,00
ANC	7,19 %	7,19 %	330,70
Ostatné intervencie	**24,47 %**	**43,21 %**	**1 987,55**
CELKOVÝ ROZPOČET	**100,00 %**	**100,00 %**	**4 600,00**

Ostatné intervencie – priestor na rozdelenie zostatku:
Malí farmári (42 mil. €); ekologické poľnohospodárstvo; welfare; ohrozené plemená; Natura 2000; agrolesníctvo, drevinové prvky a lesnícko-environmentálne platby; investície do fariem, spracovania, závlah, vodozádržných opatrení a lesov; pozemkové úpravy; začínajúci mladí farmári; poistenie; spolupráca a EIP; LEADER; AKIS a vzdelávanie; sektorové intervencie.

Zdroj: SP SPP po 7. modifikácii, vlastné prepočty.

49

49

Záver 13: Koľko zostane na ostatné intervencie?

2028–2034: rozpočet 4 600 mil. €, iba zdroje EÚ

Suma v mil. €	90 €/ha so stropovaním	130 €/ha so stropovaním	130 €/ha bez stropovania
Viazané platby – maximum[1]	**541,75**	**664,25**	**664,25**
Zostáva na ostatné intervencie	**1 987,55**	**1 676,05**	**990,05**
Podiel ostatných na rozpočte	**43,21 %**	**36,44 %**	**21,52 %**

Stropovanie pri 130 €/ha uvoľní 686 mil. € na ostatné intervencie.

50

50

Výskumné Centrum pre Poľnohospodárstvo a Bioekonomiku SPU v Nitre

Interdisciplinárny výskum
Medzinárodné výskumné projekty
Medzinárodné mobility
Doktorandský výskum, semináre a kurzy
Organizovanie konferencií, seminárov a workshopov pre prax

SUA·FEM Faculty of Economics and Management
·RCAB· Research Center for Agriculture and Bioeconomy

www.rcab.sk

Ďakujem za pozornosť

Jan.Pokrivcak@uniag.sk

51

51